

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

Юний друже!

Запрошую тебе у незвичайну мандрівку Країною музичного мистецтва, здійснити яку допоможе цей зошит. На його сторінках запропоновано цікаві творчі завдання, завдяки яким ти зможеш розширити й поглибити свої уявлення про мистецтво звуків та засоби його виразності, удосконалити власні практичні навички і вміння сприймати й аналізувати музичні твори, музикувати, виконувати пісні і танцювальні рухи.

Бажаю тобі успіхів у навчанні та приємного спілкування із чарівною МУЗИКОЮ.

Авторка

Умовні позначення

— виконай завдання

— послухай музику, переглянь відео

— зверни увагу, запам'ятай

— заспівай пісню

— хвилинка творчості

— ігровий майданчик

— словничок

Тема I. МИСТЕЦЬКА АЗБУКА

Урок 1 У колі мистецтв

Му́зика (від грец. *μουσική* — мистецтво муз) — мистецтво організації музичних звуків.

Музичне мистецтво втілює ідейно-емоційний зміст у звукових художніх образах. Воно належить до часових мистецтв та існує лише у виконанні, у живому звучанні.

Естрадна композиція «Пісня ельфа» (у виконанні Ф. Шеррі (скрипка), Р. Ловланда (фортепіано)).

Які художні образи постають у твоїй уяві? Опиши їх.

Музика своїм звуковим потоком, пульсацією ритму, мелодією звертається до людини і викликає в неї почуття й емоції. Так слухач уявляє **музичний образ**, утілений композитором.

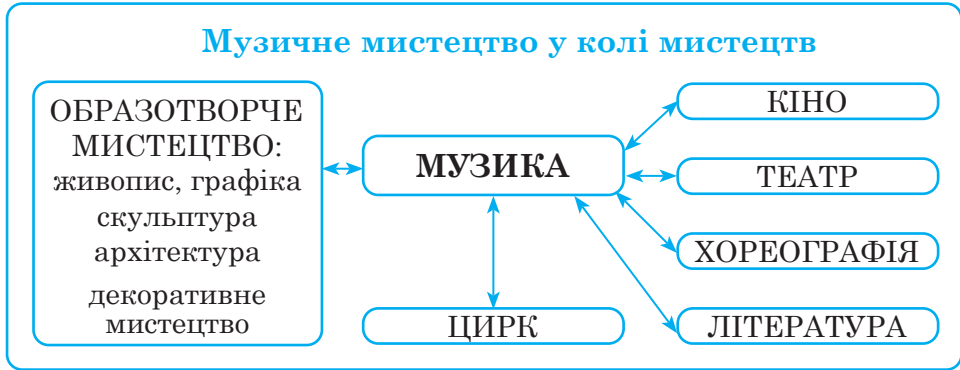
Композитор створює музичний твір та записує його за допомогою нотних знаків. **Виконавці** виконують твір на музичних інструментах або голосом. **Слухач** сприймає музичний твір відповідно до своїх поглядів, смаків, досвіду.

Уяви себе режисером художнього фільму. Спробуй скласти сценарій одного з епізодів, який підказала тобі прослухана музика. Визнач головного героя (або героїв), місце дії та стисло опиши сюжет.

Розглянь схему і поміркуй, як музика пов'язана з іншими видами мистецтв. Обґрунтуй свою думку.

М. Лисенко. «Баркарола» («Пливе човен») (фортепіано).

Баркарóла (від італ. *barca* — човен) — пісня венеціанських човнярів, іноді імпровізована. Баркаролою також називають вокальний або інструментальний музичний твір мрійливо-ліричного характеру зі спокійною, плавною мелодією на фоні розміреного супроводу, що нагадує ритм руху весел та сплески хвиль.

Про що розповідає прослуханий твір? Якими музичними засобами композитор зобразив рух човна? Добери потрібні слова й опиши темп і характер музики.

Пригадай свої літні канікули. Що тобі найбільше запам'яталося?

Розучуємо пісню **«Сонце! Літо!»** (слова і музика Т. Лучанка, Н. Лучанко).

Приспів:

Сонце! Літо!
 Нам всім співають квіти!
 Потанцюю вправо-вліво,
 Ми — щасливі діти!
 Танцюєм! Співаєм!
 Веселі рухи знаєм!

Не втомились наші ніжки
Зовсім, анітрішки!

1. Намалюю диво-світ,
Хай настрої тут не спить!
І день крокує, дивись:
Заспіває з нами скрізь!
Намалюю я усіх,
Подарую дзвінкий сміх,
Обійму велику планету
Та й візьму скажу,
Скажу їй по секрету!

Приспів.

2. Подарую сонце, спеку —
Нам до моря недалеко.
Дельфін на хвилях співає,
Нашу гарну пісню знає!
Подарую море сине,
Наше літо — справжнє диво!
Обійму велику планету
Та й візьму скажу,
Скажу їй по секрету!

Приспів.

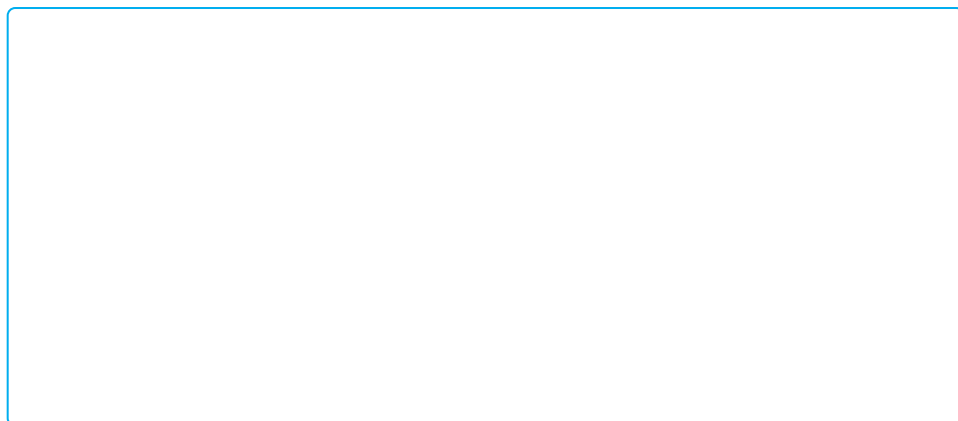

Гра «Імпровізація».

Створи разом із друзями ритмічну та пластичну імпровізацію до пісні, рухаючись у темпі музики.

Виконай малюнок до пісні. Добери кольори, що відповідають її змісту і настрою.

Урок 3 Розмаїта палітра музичного та образотворчого мистецтв

Пригадай, що тобі відомо про народну та професійну музику.

Музику поділяють на народну і професійну.

Народна музика — це традиційна музика народів та регіонів. Її створюють і передають в усній формі від виконавця до виконавця, від покоління до покоління. До народної музики належать народні пісні, інструментальні твори та музика до танців. **Професійна музика** — це музика, створена композиторами. Вона написана в певному жанрі, музичній формі, має свої засоби виразності та втілює задумані авторами музичні образи. Засобами виразності музики є **мелодія, гармонія, лад, ритм, темп, тембр, діапазон, регістр, динаміка, інтонація** тощо.

*Молодіжний хор «Світич»
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя*

*Академічний симфонічний оркестр
Національної філармонії України*

Й. С. Бах. Оркестрова сюїта № 3, ре мажор. «Арія»
(фрагмент).

С. Рахманінов. Вокаліз: опус 34, № 14 (для
голосу й оркестру; фрагмент).

Яка музика прозвучала: інструментальна чи вокальна? Познач (✓) слова, якими можна охарактеризувати мелодії обох прослуханих творів.

☐ ніжна	☐ сумна	☐ лірична	☐ ритмічна
☐ радісна	☐ грізна	☐ бадьора	☐ таємнича

Ти вже знаєш, що головним виражальним засобом музики є звук. Музичний звук відрізняється від будь-якого іншого звуку чи шуму.

Музичний звук — основний елемент музичного мистецтва, який має висоту, тембр, гучність і тривалість.

Гра «Розпізнай звуки».

Послухай аудіозапис. Серед різноманітних звуків спробуй розпізнати музичні та виділити їх, плескаючи в долоні.

Кожен голос або музичний інструмент має свій діапазон та регістр.

Діапазо́ном називають сукупність звуків різної висоти (від найнижчого до найвищого), що їх може відтворювати голос або музичний інструмент.

Регі́стр — це частина звукового діапазону, що має однаковий тембр. Розрізняють високий, середній і низький регістри.

К. Хачатурян. Галоп із балету «Чиполіно» (у виконанні оркестру).

Які музичні інструменти тобі вдалося розпізнати? Спробуй визначити, у якому регістрі звучав кожен із них.

Гра «Я — композитор/композиторка».

Придумай ліричну мелодію на віршований текст. Заспівай свою пісню друзям.

Мелодія ніжно лунає
І ноти, мов квіти, збирає,
Та ллється полями, лугами,
А потім живе поміж нами.

Виконуємо пісню **«Сонце! Літо!»** (слова і музика Т. Лучанка, Н. Лучанко).

Заспівай пісню під фонограму разом із друзями. Запишіть своє виконання на диктофон. Прослухайте запис та оцініть власний спів.

Гра «Ритмічний ланцюжок».

Відтвори на маракасах ритм першого рядка пісні, одночасно промовляючи слова. Передай естафету сусідові/сусідці, аби ритмічний ланцюжок не переривався.

ЗМІСТ

Урок 1. У колі мистецтв	4
Урок 3. Розмаїта палітра музичного та образотворчого мистецтв....	7
Урок 5. Із витоків народного мистецтва	9
Урок 7. Прекрасне у простому.....	12
Урок 9. Осінні образи в музиці та живописі.....	14
Урок 11. Мистецтво форм	17
Урок 13. Мистецький ансамбль	20
Урок 15. Мистецтво і сучасність	23
Урок 17. Мистецтво для дітей.....	25
Урок 19. Ритми життя. Ритмічні перетворення у мистецтві.....	28
Урок 21. Гармонія і композиція у творах мистецтва.....	31
Урок 23. Життя вирує! Динамічні образи в мистецтві.....	34
Урок 25. Характер театральних образів	37
Урок 27. Неймовірні образи у мультиплікації	40
Урок 29. Художні образи в дитячому кінофільмі	43
Урок 31. Секрети майстрів	46